

นางสุดา ชื่นบาน

ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทยสากล - ขับร้อง)

พุทธศักราช ๒๕๖๓

นางสุดา ชื่นบาน เกิดเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๘ ที่กรุงเทพมหานคร ปัจจุบันอายุ ๗๖ ปี เริ่มต้นเรียนนาฏศิลป์ไทยและรำละครเมื่ออายุ ๗ ปี ขณะเรียนอยู่ที่โรงเรียนเฉลิมศาสนศึกษา ได้เป็นตัวแทนของโรงเรียนในการแสดงละครนอกที่กระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงรำชุดต่าง ๆ ถวายหน้าพระที่นั่ง ณ สภาาชาตไทย กระทั่งมีโอกาสเข้าประกวดรำไทย ในรายการแมวมองทางสถานีวิทยุ ททท. ซึ่งเป็นรายการที่ทำให้ผู้จัดรายการทางโทรทัศน์เห็นฝีมือและความสามารถ จึงติดต่อให้ไปแสดงละครรำทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง ๔ บางขุนพรหมร่วมกับเพื่อน ๆ โรงเรียนเฉลิมศาสนศึกษาเป็นประจำในยุคเริ่มแรก นอกจากความสามารถด้านนาฏศิลป์ไทยแล้ว ยังเข้าประกวดร้องเพลงในงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งส่วนมากมักจะได้รับ รางวัลชนะเลิศ จนกระทั่งแข่งขันชนะเลิศรางวัลแหวนเพชร ซึ่งถือเป็นรางวัลใหญ่ที่สุดสำหรับนักร้องสมัครเล่นที่โรงภาพยนตร์เฉลิมชาติ ในเพลง “มารีโก้กำพร้าว” จึงได้รับคำแนะนำจากครูนคร มงคลายนว่า ควรผันตัวเองเป็นนักร้องอาชีพได้แล้ว สูดาก็เข้าสู่เส้นทางการเป็นนักร้องอาชีพนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยเลือกที่จะร้องเพลงสากลเป็นหลัก เพราะในสมัยนั้นยังไม่มีผู้ขับร้องมากนัก จึงเป็นที่สนใจของวงการเพลง ด้วยความวิริยะอุตสาหะในการฝึกฝนภาษา ศึกษาและแปลคำศัพท์บวกกับความพยายามในการขับร้องให้ถูกอักขระตามต้นแบบ ในที่สุดความเพียรพยายามนี้ ก็ส่งผลให้ชื่อ สูดา ชื่นบาน โดดเด่นขึ้นมาในวงการนักร้องเพลงสากลในยุคนั้น

เมื่อเริ่มมีชื่อเสียงในฐานะนักร้องอาชีพ ครูสง่า อาร์มภีร์ ได้ชักชวนให้ร้องเพลงไทยอัดแผ่นเสียงเป็นเพลงแรกคู่กับสวลี ผกาพันธุ์ คือเพลงประกอบภาพยนตร์ชื่อเพลง “ชื่นสุข” ในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้ร้องเพลงลูกกรุงทำนองพื้นเมืองอีสานแก่กับ ม.ร.ว. ถนัดศรี สวัสดิวัตน์ ในอัลบั้มชุด “ขุนลำโขง” ต่อด้วยเพลงชุด “ทักษิณถิ่นไทย” นอกจากนั้นครูสง่ายังให้โอกาสในการร้องเพลงประกอบภาพยนตร์ของอัศวินภาพยนตร์ ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าภาณุพันธุ์ยุคล และเพลงข องละโว้ภาพยนตร์ ในพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอนุสรมงคลการ

ต่อจากนั้นก็ได้รับร้องเพลงประกอบภาพยนตร์ต่อเนื่องเรื่อยมา อาทิ เรื่อง เกาะสวาทหาดสวรรค์ แม่นาคพระนคร และร้องเพลงประกอบละครโทรทัศน์ชุด หุ่นไล่กา เป็นต้น ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เพลง “ใจ” ที่สุดาเป็นผู้ขับร้องได้รับรางวัลกรังด์ปรีซ์ ซึ่งนับเป็นรางวัลสูงสุดในการประกวดร้องเพลงของบริษัทสยามกลการ ทำให้พิศาล อัครเศรณี ตัดต่อให้ไปร้องนำในภาพยนตร์เรื่อง “เพลงสุดท้าย” ซึ่งเป็นเรื่องราวของสาวประเภทสอง ทำให้เพลงนี้ ได้รับความนิยมอย่างล้นหลาม จนได้รับสมญานามว่าเป็นเพลงชาติของสาวประเภทสองมาจนถึงทุกวันนี้ นอกจากนั้นยังได้ร่วมงานร้องเพลงกับศิลปินที่มีชื่อเสียงในวงการเพลงไทยสากลมาตลอดระยะหลายทศวรรษ อาทิ ฉันทนา กิติยพันธ์ นักร้อง นักร้อง วิภาณูจน์ ศรีไสย สุชาติวุฒิ และวงสาว สาว สาว เป็นต้น

ปัจจุบันยังคงร้องเพลงในโอกาสต่าง ๆ อีกทั้งยังมีผลงานการแสดงละคร และการเป็นครูผู้ฝึกสอนการร้องเพลงให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ที่มีความสนใจในเพลงไทยสากลอีกด้วย

นางสุดา ชื่นบาน จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทยสากล -ขับร้อง) พุทธศักราช ๒๕๖๓